

De belangrijkste patiëntenrechten (en -plichten) op een rijtje

De overheid regelt in verschillende wetten de rechten én plichten van de patiënt.

Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste. Op de website van JAZORG vindt u een nadere uitwerking van deze rechten.

1. Het recht op informatie

Als patiënt heeft u recht op duidelijke informatie over uw gezondheidstoestand.

Het uitgangspunt is dat u voldoende informatie moet krijgen, zodat u een weloverwogen beslissing kunt nemen over al dan niet (verder) onderzoeken en/of behandelen. Om die reden dient de hulpverlener de informatie te geven voorafgaand aan een onderzoek of behandeling op een voor u begrijpelijke manier, mondeling maar desgewenst ook schriftelijk. Dit betekent onder meer informatie over: aard en doel van onderzoek en behandeling, alternatieve mogelijkheden en te verwachten gevolgen en risico's.

2. Het toestemmingsvereiste

Op basis van de informatie die u heeft gekregen van de hulpverlener kunt u beslissen of u toestemming wilt geven voor onderzoek of behandeling. Zonder uw toestemming mag een hulpverlener niet tot onderzoek of behandeling overgaan, tenzij er sprake is van een noodsituatie en hij bovendien niet op de hoogte is van uw wensen. De behandelaar mag soms wel uitgaan van stilzwijgende toestemming.

3. Het recht op geheimhouding

In de gezondheidszorg beschikt de hulpverlener vaak over zeer persoonlijke gegevens van de patiënt. Het is voor u van belang dat deze gegevens vertrouwelijk worden behandeld. De hulpverlener is dan ook verplicht over de door u verstrekte gegevens te zwijgen.

De resultaten van onderzoeken en keuringen mag hij in principe alleen met uw toestemming aan derden meedelen.

4. Het recht op inzage van uw dossier

De hulpverlener is verplicht een dossier van u als patiënt bij te houden. U heeft het recht om dit dossier in te zien. Het dossier is eigendom van de hulpverlener of de instelling bij wie hij werkt en u heeft daarom niet het recht het dossier mee te nemen. Wel kunt u, tegen een redelijke vergoeding, een kopie van uw dossier ontvangen. U kunt gegevens in uw dossier laten aanvullen. U kunt (delen van) uw dossier ook laten vernietigen, tenzij het bewaren ervan heel belangrijk is voor derden.

5. Het recht op privacy

Met name door het onderzoek aan uw lichaam en door de registratie van uw persoonlijke gegevens in geautomatiseerde systemen wordt inbreuk gemaakt op uw privacy. U heeft er recht op dat uw privacy zoveel mogelijk wordt gewaarborgd. Een hulpverlener mag dan ook niet meer gegevens vragen en schriftelijk vastleggen dan voor een goede diagnose en behandeling noodzakelijk is. Het recht op privacy houdt ook in dat zonder uw toestemming geen derden bij het onderzoek of de behandeling aanwezig mogen zijn.

6. Het recht op vrije keuze van de hulpverlener

Vertrouwen hebben in uw behandelaar is de basis voor een geslaagde behandeling.

U heeft daarom in principe het recht zelf een hulpverlener te kiezen. Dit houdt ook in dat u, indien u dat wenst, van hulpverlener kunt veranderen. Om verschillende redenen blijkt dit in de praktijk niet altijd mogelijk.

Zo kan het voorkomen dat de afstand tussen uw huis en de praktijk van een huisarts te groot is, waardoor hij ingeval van spoed niet tijdig bij u kan zijn. Ook kan het voorkomen dat de praktijk van de door u gekozen hulpverlener vol is.

Verder is het niet uitgesloten dat in een bepaald gebied voor de benodigde behandeling maar één hulpverlener beschikbaar is. Tot slot gelden tussen hulpverleners afspraken die de overstapmogelijkheid na waarneming door een collega tijdelijk beperken.

7. De plichten van de patiënt

De relatie tussen een patiënt en een hulpverlener is, juridisch gezien, gebaseerd op een overeenkomst. Als patiënt heeft u daarom, naast uw rechten, ook een aantal plichten:

- U dient de hulpverlener duidelijk en volledig te informeren zodat hij op een verantwoorde wijze kan onderzoeken en behandelen.
- U dient zoveel mogelijk mee te werken aan onderzoek en behandeling door de adviezen en voorschriften op te volgen die de hulpverlener u geeft.
- U dient, voor zover van toepassing, er voor te zorgen dat de hulpverlener tijdig door of namens u betaald wordt voor zijn verrichtingen.

8. Het klachtrecht

Wanneer u niet tevreden bent over de manier waarop u behandeld bent, heeft u verschillende mogelijkheden om uw ontevredenheid kenbaar te maken. Het heeft de voorkeur allereerst uw onvrede/klacht te bespreken met de betrokken hulpverlener, desgewenst via de klachtenfunctionaris van de instelling. Wilt u dit niet of heeft dit niet tot een bevredigende oplossing geleid, dan kunt u uw klacht ter beoordeling voorleggen aan de klachtencommissie waar de hulpverlener bij is aangesloten of bij een (tucht)rechterlijke instantie. Bij JAZORG kunt u terecht voor informatie en advies over patiëntenrechten of klachtmogelijkheden en (juridische) bijstand bij de realisatie ervan.

9. Opname en behandeling onder dwang

Onder welke voorwaarden mag u gedwongen worden opgenomen? Wat zijn de regels voor dwangbehandeling? In de Wet Bijzondere Opnemingen Psychiatrische Ziekenhuizen (BOPZ) zijn regels opgesteld voor opname en behandeling van patiënten met psychiatrische problemen. De BOPZ regelt wanneer een gedwongen opname wel en niet is toegestaan. Ook de toegestane maatregelen tijdens een behandeling zijn beschreven. Deze wet is alleen van toepassing op patiënten met psychiatrische problemen. Bijvoorbeeld in een psychiatrisch ziekenhuis, een psychogeriatrisch verpleeghuis of een instelling voor verstandelijk gehandicapten.

Ruimte voor aantekeningen

A series of 20 horizontal dashed lines providing space for notes.